

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.09.0.SGB.0.11-610/ 4417
Konu : Mardin Milletvekili
Erol DORA'nın
Yazılı Soru Önergesi.

23 Ekim 2012
.../.../2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 05.10.2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10-4003 sayılı yazınız.

Mardin Milletvekili Erol DORA'nın, Bakanlığuma yönelttiği TBMM 7/9964 Esas numaralı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK :

-Cevap Yazısı (3 Sayfa)

MARDİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN EROL DORA'NIN
TBMM 7/9964
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR :

1'inci derecede Arkeolojik Sit Alanı olarak tescillenmesine rağmen Mardin ili Nusaybin ilçesinde bulunan Beyaz Su Çayı, eko-sistemi bozucu etkilere sahip tesislerin kurulması sonucu yok olma tehlikesi yaşamaktadır. Nusaybin'in hayat damarı olarak bilinen ve tarih boyunca Nusaybin'i önemli bir arkeoloji merkezi olarak kılan, Midyat ve Nusaybin sınırları arasında yer alan Beyaz Su Çayı, Çay'ın güzergâhında kurulan hazır beton, kum eleme ve kırma taş tesislerinin çevreye verdiği zararlardan dolayı giderek kirlenmektedir. Çayın çevresinde yüzlerce yıldır var olan mesire alanları ise yok olma tehlikesi altındadır.

Bu bağlamda,

1-Mardin'in nefes alınabilecek sayılı yerlerinden olan ve mevsiminde yerli-yabancı pek çok turiste ev sahipliği yapan Beyaz Su çevre düzenlemesi ile ilgili Bakanlık olarak ne tür çalışmalarınız mevcuttur?

2-Beyaz Su çevresinde kurulan sanayi tesisleri çevreye dönüşü mümkün olmayan zararlar vermektedir. Bu konu ile ilgili Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?

3-1.Derece'den Sit Alanı ilan edilen Beyaz Su çevresinde kurulan sanayi tesisleri için Bakanlığınızca neden ve nasıl ruhsat ya da olumlu rapor verilmiştir?

4-Söz konusu tesislerin filtreleme sisteminin olmadığı ve çevreye ciddi zararlar verdiği bilinmektedir. Eko-Sistemi ciddi biçimde tehdit eden bu tesislerin ruhsatlarının iptaline yönelik herhangi bir çalışmanız var mıdır?

CEVAPLAR:

1- Beyaz Su ve çevresinde kurulan sanayi tesislerinin çevreye verdiği zararı azaltmak ve Beyaz Suyu kendi doğası içerisinde korumayı hedefleyen, Mardin-Batman-Siirt-Şırnak-Hakkari Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda;

Beyaz Su ve Çevresi ekolojik öneme sahip alanda yer almaktadır. Ekolojik öneme sahip alanlar Çevre Düzeni Planı hükümlerinde; "Ekolojik Etkilenme Bölgeleri: Sulak alan ekosistemi ile ilişkili ve sistemi destekleyen deniz, kumul, kumsal, çalılık, ağaçlık, orman, çayır, mera ve çeltik alanları gibi habitatların oluşturduğu bölgeler" olarak tanımlanmıştır.

Çağlar Köyüne yakın kısmında "Doğal ve ağaçlık karakteri korunacak alan, tarım alanları ve mera alanları" gözükmektedir. Ayrıca Gürün Köyüne yakın alanlarda da "Orman alanı" önerilmiştir. Bu plan kararları doğrultusunda Beyaz Su ve çevresinin gelişme göstermesi beklenmektedir. Önergede belirtilen Beyaz Su ve Çevresinde "Doğal sit alanı" olarak tanımlanan bir alan bulunmamaktadır.

Ancak, Mardin Valiliği İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğünün 2012 yılı 1. Dönem İl Koordinasyon Kurulu Toplantısında; Beyaz Su Vadisinin betonlaşmadan kurtarılıp doğal yapısının korunması için "Doğal Sit Alanı" olarak ilan edilmesine karar verilmiş olup, bu karar Şanlıurfa Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonuna gönderilmiştir. Bölge Komisyonu ile birlikte Doğal Sit Alanı ilan edilmesi için gerekli olan çalışmalar devam etmektedir.

2- Mardin Midyat- Nusaybin arasında yer alan (Önergede Beyazsu çayı olarak belirtilen) Çağ-Çağ vadisinde bulunan Siyahsu, Beyazsu ve Nusaybin Barajından sonraki kısım olan Çağ-Çağ deresi civarında Metal İnşaat Hazır Beton Mad. San. Tic. Ltd. Şti olmak üzere iki adet taş ocağı ve konkasör ve beton santrali faaliyeti yapan tesis bulunmaktadır.

Ayrıca aynı alanda Beyaz Irmak Gıda İnş. Nak. Tur. San. Tic. Ltd. Şti. adıyla bir su dolun tesisi bulunmaktadır. Söz konusu tesis Beyazsu kaynağından borularla temin ettiği suyu pet şişelere doldurmakta, Çağ-Çağ deresinden ya da sondajla su temin edilmemektedir. Tesisten emisyon, prosesten kaynaklı atıksu ve gürültü oluşumu beklenemez.

Demyol tesisinde taş çıkarma, kırma eleme, asfalt plant tesisi ve beton santrali faaliyeti yapılmakla birlikte tesisinin soru önergesine konu akarsu ve alanın en son kısmında (en güneyinde) yer alması, tesis civarında mesire alanı bulunmaması ve (inşa edilmiş DSİ 10. Bölge tarafından kullanılan kanal dışında) açıkta akan doğal akarsu olmaması nedeniyle geri dönüşü mümkün olmayan zararlar vermesi söz konusu değildir. Ayrıca akarsu yatağında doğal floranın bulunmadığı, kereste ya da tarımsal değeri olan ağaç ve bitkilerin yetiştirilmesi için kullanıldığı görülmüştür.

Metal İnşaat Hazır Beton Mad. San. Tic. Ltd. Şti Mardin İli, Nusaybin İlçesi, Taşlıburun Köyü hudutları dahilinde N46C1 paftasında yer almakta olup, işletme adına 99,71 hektar işletme ruhsatlı alanı içerisinde, 23,97 hektarlık ocak alanına ve 240.000 ton/yıl kapasite ile çalışan Kırma-Eleme Tesisi'ne 02/12/2008 tarihinde ÇED Gerekli Değildir kararı verilmiştir. Çalışma alanı hazine arazisidir. Faaliyet alanına en yakın yerleşim birimleri Kırma-Eleme Tesisine 575 m mesafede konutlar, 2150 m mesafede Taşlıburun Köyü ve 1825 m mesafede bulunan Düzce Köyü'ne ait konutlardır. Ayrıca faaliyet alanının içinden kuru dere kolu olan Manuh Deresi geçmekte olup, bahsi geçen dere yalnızca yağmurlu günlerde akış göstermektedir.

Tesiste faaliyet sırasında toz emisyonu oluşmaktadır. Buna karşın Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliğinde belirtilen "tesis içi yolların otomatik sabit fiske sistemi ile ıslatılması, yığılı malzemenin ve taşıma bantlarından geçen malzemenin toz indirgeme sistemi ile kontrol altında tutulması, banların ve bunkerlerin üzerinin kapatılması, tesis içi yolların temizlenmesi ve arazöz ile yıkanması vb." tedbirler alınmış ve çalışır durumdadır. Ayrıca 24.09.2012 tarihinde tesisten kaynaklanan emisyonun tespiti için Bakanlığımızdan yeterlilik almış laboratuvarca emisyon ölçümü yapılmıştır.

Asfalt, beton, mıcır, taş tozu ve hazır beton üretim tesisi içerisinde yer alan yükleme bantları, karıştırıcı gibi ünitelerin, hazır betonu taşıyacak kamyonlar ve transmikserlerin yıkanması sonucu ortaya çıkacak atık su; geçirimsizliği sağlanmış kanallar ile çöktürme havuzlarına aktarılmıştır ve sudaki katı maddeler ayrıştırılmaktadır. Hazır Beton Üretim Tesislerinde yıkama amaçlı kullanım sonrası oluşan atık suda, AKM (askıda katı madde) konsantrasyonu ve bulanıklık oldukça yüksek seviyede görülmekte olup, atık sulara 3 gözlü "çöktürme havuzu" ile fiziksel arıtma uygulanmaktadır. Çöktürme havuzunda katı maddelerden ayrıştırılmış olan yıkama suyu, saha sulamasında ve fiske sistemi kurularak agreganın nemli tutulması (duş) sağlanmıştır. Dolayısıyla herhangi bir deşarj oluşmamaktadır.

3- Beyaz su mevkiinde bulunan sanayi tesisleri için Bakanlığımızın ruhsat ya da olumlu rapor verdiği bir çalışma bulunmamaktadır. Yalnız;

18.02.2009 tarihinde yapılan müracaat ile 05.04.2012 tarih ve 2012/39 sayılı karar ile mevzii imar planı İl Özel İdaresince onaylanmış olan Hazni ÇETİN adına Su Dolun Tesisi adı altında onaylı mevzii imar planı mevcuttur. Bahse konu alan için yapı ruhsatı düzenlenmiş olup imza aşamasındadır.

Taşlıburç Mevkiine yakın alanda Rıdvan TEKİN adına 05.04.2012 tarihinde imar planları onaylanmış, 09.10.2012 tarihinde yapı ruhsatı verilmiş Metal İnşaat Hazır Beton Mad. San.ve Tic.Ltd.Şti adına Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından 17.09.2010 tarihinde II-A Grup (Kalker) için Maden İşletme İzni alınıp 07.09.2010 tarihinde Mardin İl Özel İdaresinden İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı düzenlenmiştir. Bu tesisin olduğu alan 02.04.2012 tarihinde Bakanlığımız Olur'u ile onaylanan Mardin-Batman-Siirt-Şırnak-Hakkari Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda Ekolojik Öneme Sahip Alan ve Tarım alanı olarak gözükmektedir. Plan kapsamında, bu bölgelerde kirliliği önleyici önlemlerin alınması öngörülmektedir.

4- Söz konusu önergede tesislerde filtreleme sistemi olmadığı ve çevreye ciddi zararlar verdiği belirtilmiştir. 2 nci maddede açıklandığı üzere tesisler Çevre Kanunu uyarınca çıkarılan ilgili mevzuatlara uygun tedbirleri almıştır (tesis içi yolların otomatik sabit fiske sistemi ile ıslatılması, yığılı malzemenin ve taşıma bantlarından geçen malzemenin toz indirgeme sistemi ile kontrol altında tutulması, banların ve bunkerlerin üzerinin kapatılması, tesis içi yolların temizlenmesi arazöz ile yıkanması ağaçlandırma çalışmaları üç havuzlu fiziksel çökeltim havuzu ve standartlara uygun fosseptik çukuru vb.) Ancak ilgili laboratuvarca yapılan ölçüm sonuçlarının elimize ulaşması akabinde yapılacak olan incelemede, tesisten kaynaklanan kirletici parametrelerin mevzuata uygun olup olmadığı dolayısıyla tedbirlerin yeterli olup olmadığı daha sağlıklı bir şekilde tespit edilebilecektir.

Tesislere İl Müdürlüğümüzce herhangi bir ruhsat verilmemiş olup, iptaline ilişkin bir işlem yapılması da söz konusu değildir. Ancak 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili meri mevzuat ihlalinin tespiti halinde gereği yapılacak ve konunun takipçisi olunacaktır.

